

Ympäristöministeriön lausuntopyyntö Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan perustettavien luonnonsuojelualueiden asetustalonnoksista (VN/18153/2021)

Lausunto Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan perustettavien luonnonsuojelualueiden asetustalonnoksista

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on tutustunut asetustalonnoksiin ja niiden perusteluihin ja esittää niihin liittyen joitain näkökohtia luonnonsuojelutavoitteiden toteutumisen näkökulmasta.

Merkittävä osa nyt asetuksilla perustettavista valtion omistamista luonnonsuojelualueista on rakenteeltaan pirstaleisia ja koostuvat useista toisistaan erilisistä lohkoista, joiden väliin tai ympärille jäävät alueet on perustettu yksityisiksi luonnonsuojelualueiksi erillisillä ympäristökeskuksen ja myöhemmin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tekemillä päätöksillä. Kiinteistörakenteesta johtuen esimerkiksi Liminganlahdella ja Hailuodossa valtion luonnonsuojelualueet ja yksityiset luonnonsuojelualueet vuorottelevat. Valtioneuvoston asetuksella perustettavien luonnonsuojelualueiden rauhoitussäännökset tulisivat useissa tapauksissa eroamaan etenkin lintujen ja ketun metsästyksen sekä vieraspetojen pyydystämisen ja tappamisen osalta siitä mitä yksityismaiden luonnonsuojelualueiden rauhoituspäätöksissä on määrätty. Tällä tulisi olemaan vaikutuksia laillisen metsästyksen harjoittamiseen ja myös rauhoitussäännösten valvontaan. ELY-keskus esittää, että Hailuodon ja Liminganlahden rauhoitussäännöksissä sovelletaan samaa käytäntöä kuin yksityismailla; laajat rauhoitusalueet saatiin aikaan yhteisesti sopimalla ja valtion maiden tiukempi käytäntö ei ole aikanaan tehdyt sopimusratkaisun mukainen.

Edellä esitettyyn liittyen Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pitää ensisijaisen tärkeänä, että niillä valtion luonnonsuojelualueilla, jotka joko liittyvät nykyisiin yksityisiin luonnonsuojelualueisiin, joilla metsästys on kielletty kokonaan tai joiltain osin, tai muodostavat erillisen valtion luonnonsuojelualueen, jolla suojelutavoitteiden toteutuminen edellyttää metsästyskieltoa ja sillä olisi lintulajien ja -populaatioiden suojelun kannalta todellista merkitystä, kieltä asetetaan valtioneuvoston asetuksella. Pinta-alaltaan pienillä ja muista valtionmaista erillään olevilla alueilla, joita ympäröivät yksityismaat, joilla metsästys on sallittua, ei metsästyskiellon asettamisella oletettavasti saavuteta kiellon tavoitteena olevaa linnustonsuojelullista hyötyä. Tutkimusten ja osin empiiristen havaintojen perusteella voidaan todeta, että toimivien metsästysrauhotusalueiden (kieltoalueiden) tulee olla pinta-

8.12.2021

alaltaan riittävän laajoja, jotta ympärillä tapahtuvan metsästyksen aiheuttama häiriö ei estä rauhoitusalueen toimivuutta. Tästä on Pohjois-Pohjanmaalla erinomaisia esimerkkejä, jotka on saatu pääosin aikaan vapaaehtoisin sopimuksin. Lisäksi rauhoitusalueen tulee olla elinympäristöiltään ja muilta ominaisuuksiltaan sitä käyttäville linnuille sopiva.

Linnustolle haitallisten pienpetojen pyydystäminen ja poistaminen linnuston kannalta tärkeiltä luonnonsuojelualueilta on keskeinen suojelutoimenpide, joillain kohteilla ehkä yksi tärkeimmistä ja vaikuttavimmista suojelutoimenpiteistä. Tämän vuoksi on tärkeää, että säännökset ovat yksinkertaiset, selkeät, toimivat ja mahdollisimman sallivat. Pohjois-Pohjanmaan rannikolla sijaitseville erityisen tärkeille linnustonsuojelualueille perustettujen yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoituspäätökset sallivat useimmissa tapauksissa suoraan linnustolle haitallisten vieraspetojen pyynnin. Useimmilla alueilla tähän ei liity mitään erillistä ajallista rajoitusta.

Edellä kuvatusta hajanaisesta ja pienipiirteisestä kiinteistörakenteesta sekä valtion ja yksityismaiden vuorottelusta johtuen pienpetojen (kettu, supikoira ja minkki) pyyntiin liittyvät käytännöt olisivat erilaiset valtion ja yksityismaiden välillä, jos valtioneuvoston asetusluonnoksessa esitetyt säännökset tulisivat voimaan. Tämä vaikeuttaisi tehokkaan pyynnin järjestämistä, heikentäisi tulosta ja sitä kautta suojelutavoitteiden toteutumista. Lintujen pesintäkautta edeltävä pienpetopyynti on todennäköisesti tavoitteiden kannalta vaikuttavinta ja tuloksellisinta. Tästä syystä valtioneuvoston asetusluonnoksessa esitetty pyynnin lopettamispäivä 31.3. on liian varhainen. Rannikkoalueen linnustonsuojelualueilla (SPA) merihanhet aloittavat pesintänsä kosteikkolinnuista ensimmäisinä, tavallisesti huhtikuun puolivälin tienoilla. Muut ranta-alueilla pesivät linnut tämän jälkeen, pääosa toukokuun puolivälin jälkeen. Linnustolle haitallisten vieraslajien tehokkaan ja vaikuttavan pyynnin kannalta sallittua pyyntikautta olisi perusteltua jatkaa 30. huhtikuuta asti. Pienpetopyynnin linnustolle aiheuttaman haitan tai häiriön kannalta olennaista on pyynnin toteuttamistapa ja käytettävät pyyntimenetelmät. Jos pyynti toteutetaan häiriöherkkinä ajankohtina esimerkiksi vain loukuilla, sen aiheuttama häiriö linnustolle on todennäköisesti hyvin vähäinen. Sallittu pyyntikausi alkaa syksyllä asetusluonnoksen mukaan joko 20.9. tai 20.10. Molemmat ajankohdat ovat pyynnin tuloksellisuutta ajatellen myöhäisiä ja kaventavat tehokasta pyyntiaikaa merkittävästi. Etenkin supikoiran kohdalla sallittu pyyntikausi jäisi tämän mukaan hyvin lyhyeksi sekä syys- että kevätkaudella, koska pääosan ajasta supikoirat ovat talviunilla. ELY-keskus katsoo, että linnustolle haitallisten pienpetojen pyyntiä voidaan harjoittaa tärkeillä linnustonsuojelualueilla lintujen muutto- ja levähdyskauden ja osin pesimäkaudenkin aikana aiheuttamatta merkittävää häiriötä linnustolle. Pyyntitoiminta voidaan suunnitella niin, ettei siitä aiheudu merkittävää haittaa suojelutavoitteille. Jos pienpetojen syyspyynnin viivästytettyä aloitusta Liminganlahdella ja Hailuodossa perustellaan kiljuhanhen häiriöttömän levähtämisen turvaamisella, rajoituksen kohteena oleva alue vaikuttaa tarkoitukseen nähden turhan laajalta, koska rajoitusalueeseen

8.12.2021

sisältyy sellaisia valtiolle hankittuja kiinteistöjä, joilla ei ole tarkoituksen kannalta merkitystä. Suunnitelmallisen pienpetopyynnin tavoitteiden toteutumisen ja pyynnin sujuvan toteuttamisen kannalta olisi joustavinta sopia pyynneistä suojelusta vastaavien viranomaisten ja pyyntiorganisaatioiden kesken, tarvittaessa poikkeuslupamenettelyin, eikä säätää pyyntiaikaa asetuksella. Natura-verkoston sisältyvillä SAC-alueilla linnustolle haitallisten pienpetojen pyynnin tulisi olla mahdollisimman sujuvaa, koska useilla SAC-alueilla on merkittäviä linnustollisia arvoja.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt Ylitarkastaja Jorma Pessa ja ratkaissut Yksikön päällikkö Eero Melantie.

Tämä asiakirja KEHA/5787/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/5787/2021 har godkänts elektroniskt

Melantie Eero 08.12.2021 08:57

Pessa Jorma 08.12.2021 08:46